

LIITE 7. LAUPIAS SAMARIALAINEN -KERRONTA

TARVIKKEET:

Kullanvärinen laatikko, jonka sisällä on ruskea kangas, tummanruskea kangas tieksi, 2 mustaa kangaspalaa rosvojen piiloiksi, 2 kaupunkia, aasi, 6 ihmishahmoa: matkailainen, pappi, leeviläinen, 2 rosvoa, samarialainen (liite 8.).

Jos haluat kauniit ja kestävä vanerista kaiverretut kuvat, voit tilata niitä osoitteesta <http://godlyplaymaterials.com/fi/9-tee-itse>.

Tunnekortit

TAUSTAA:

Tämä vertaus on Luukkaan evankeliumin 10. luvussa (jakeet 25-37). Jerusalem ja Jeriko ovat hyvin vanhoja kaupunkeja. Niitä yhdistävä tie oli pahamaineinen vaarallisuutensa ja vaikeakulkuisuutensa vuoksi. Samarialaiset olivat Galilean eteläpuolella asuva kansa, jota juutalaiset hyljeksivät. Juutalaisten näkökulmasta samarialaiset olivat sekä etnisesti että uskonnollisesti sekakansaa. Heillä oli mm. hieman erilainen versio viidestä Mooseksen kirjasta. Juutalaisten ja samarialaisten välinen jännite näkyy Laupias samarialainen -kertomuksen lisäksi myös kertomusta edeltävässä luvussa, jossa samarialaiset kieltäytyvät ottamasta Jeesusta vastaan, koska hän on menossa Jerusalemiin (Luuk. 9: 51-54) sekä kertomuksessa Jeesus ja samarialainen nainen (Joh. 4: 1-42).

Vertauksessa Laupias samarialainen juutalainen lainopettaja tiedustelee Jeesukselta kuka on lähimmäinen, jota tulisi rakastaa. Jeesus vastaa kertomalla vertauksen. Vertauksen johdattelena lainopettaja päätyy kantaan, että ryöstetyn miehen lähimmäinen oli samarialainen, eli se, joka auttoi hädässä olevaa tietämättä kuuluiko ryöstetty ”omiin” vai ”muihin”. Näin Jeesuksen opetuksessa nousee esiin universalistisen etiikan painotus: lähimmäisiämme ovat kaikki ihmiset uskonnosta ja kansalaisuudesta riippumatta.

Kerronta

Tämän kertomuksen kertoi mies nimeltä Jeesus kauan kauan sitten. Ihmiset usein tulivat Jeesuksen luokse kysymään mieltään askarruttavia kysymyksiä. Usein Jeesus vastasi heidän kysymyksiinsä kertomalla vertauksen. Tämän kertomuksen hän kertoi, kun häneltä kysyttiin miten meidän olisi hyvä elää ja kuka on meidän lähimmäisemme, jota meidän tulisi auttaa ja rakastaa.

Kertomus on täällä laatikossa. Kertomus alkaa aina hiljaisuudesta. Haluatteko kuulla kertomuksen?

Se on aika hieno laatikko, kullan värinen. Se kertomus taitaa olla aika arvokas. Ehkä se onkin vertaus. Vertaukset ovat arvokkaita, ne voivat olla kultaakin arvokkaampia.

Laatikko näyttää vanhalta. Vertauksetkin ovat vanhoja, paljon paljon vanhempia kuin sinä.

Katsotaanpas mitä täältä löytyy.

Hmm... tällainen ruskea... pelkkää ruskeaa, ja se on myös vähän karhea...mikähän se voisi olla?

Ohjaajan toiminta

Ota laatikko esiin. Anna katseesi kiertää oppilaisissa. Yleensä he vastaavat myöntävästi ja hiljenevät. Odota, että kaikki ovat hiljaa. Laske sitten katseesi laatikoon.

Katsele laatikkoa ja sivele sitä miettiväisenä.

Avaa laatikon kansi ja kurkista sen sisälle

Nosta aluskangas eteesi ja ihmettele sitä. Levitä kangas auki ja silittle se lattialle tasaiseksi. Usein lapset lähtevät ehdottamaan mitä kaikkea se voisi olla. Vahvista jokaisen ehdotus sanomalla: ”niin, se voisi olla...” Jos kukaan ei ehdota mitään, voit itse ehdottaa jotain, esimerkiksi mutalätäkköä, kaatunutta kahvia tai suklaata. Hassut ehdotukset keventävät tunnelmaa ja antavat lapsille mallin, että luovuus saa kukkia. Kun lasten ajatukset pääsevät jo heti alussa valloilleen, se helpottaa ihmettelykysymyksiin osallistumista myöhemmin.

PERUSKERTOMUS

Mitähän muuta täällä on? Löytyisiköhän täältä jotain, mikä auttaisi meitä?

Tällainen. Mikä ihme tämä voisi olla?

Katsokaa, kyllä se taitaa olla tie. Se johtaa tästä kaupungista tähän toiseen.

Mitähän nämä voisivat olla? Niissä ei ole yhtään valoa, ne ovat ihan kuin varjoja.

No niin, nyt minä luulen että meillä on kaikki valmiina kertomusta varten. Oletteko valmiita kuulemaan kertomuksen?

Tämän kertomuksen kertoi kauan kauan sitten opettaja nimeltä Jeesus. Jeesuksen luo tuli usein ihmisiä kysymään miten pitäisi elää ja Jeesuksella oli tapana vastata heille kertomalla vertauksia. Tämän kertomuksen Jeesus kertoi kun häneltä kysyttiin, että kuka on meidän lähimmäisemme ja ketä meidän tulisi auttaa ja rakastaa.

LIITE 7: LAUPIAS SAMARIALAINEN –KERRONTA

Kurkista laatikkoon

Ota esiin ”tie”. Levitä tie kulmasta toiseen, aloita vasemmalta läheltä itseäsi.

Lapset saattavat nähdä kangassuikaleen tienä tai jokena tai käärmeenä. Voit houkutella lasten mielikuvitusta esimerkiksi juoksuttamalla sormiasi ”tien” päällä tai hyppäämällä sormilla sen yli.

Ota laatikosta molemmat ”kaupungit” ja näytä niitä oppilaille.

Laita toinen kaupunki tien päähän lähelle itseäsi ja toinen ”tien” toiseen päähän.

Ota esiin kaksi tummaa kankaanpalaa. Aseta kankaanpalat tien molemmille puolille.

Ota laatikosta kaksi rosvoa ja laita ne yksi kummankin tumman kankaanpalasen alle. Istu hiljaa ja valmistaudu.

Anna katseesi kiertää oppilaisissa. Yleensä lapset vastaavat kysymykseen myöntävästi tai nyökyttelevät. Odota, että ryhmä on ihan hiljaa.

Tämän kehyskertomuksen aikana pidä katseesi vielä lapsissa.

Laske katseesi esineisiin ja pidä huomiosi niissä koko kerronnan ajan.

PERUSKERTOMUS

Kerran eräs ihminen oli matkalla Jerusalemissa Jerikoon. Tie oli pitkä ja kulki halki autiomaan. Autiomaassa on kuumaa ja pölyistä ja vaarallista.

Hänen kulkiessaan tietä pitkin rosvot hyökkäsivät hänen kimppuunsa. He haavoittivat häntä, ottivat kaiken mitä hänellä oli ja jättivät hänet tien viereen puolikuolleena. Jos kukaan ei auta häntä, hän kuolee.

Myös temppelein korkea-arvoinen pappi oli matkalla tietä pitkin Jerusalemissa Jerikoon. Kulkiessaan tietä pitkin hän tuli paikalle, jossa virui haavoittunut ihminen. Häneltä oli viety kaikki ja hänet oli jätetty puolikuolleena tien viereen makaamaan.

Kun pappi tuli tuon miehen kohdalle, hän meni tien toiseen reunaan ja jatkoi matkaansa.

Myös eräs toinen, joka työskenteli temppeleissä, oli matkalla Jerusalemissa Jerikoon. Hän oli pappien apulainen. Hän kuului leeviläisiin, jotka olivat pappien apulaisia ja pitivät huolta temppeleistä. Tämä oli leeviläisten heimon arvostettu tehtävä.

Kun leeviläinen tuli paikalle jossa virui tuo haavoittunut ihminen, jolta oli viety kaikki ja joka ja joka oli jätetty maahan puolikuolleena, hän meni tien toiseen reunaan ja jatkoi matkaansa.

LIITE 7: LAUPIAS SAMARIALAINEN –KERRONTA

Ota laatikosta hahmo, joka on lähdössä matkalle ja laita se sinua lähellä olevaan Jerusalemin puoleiseen päähän tietä. Lähde kuljettamaan hahmoa tietä pitkin.

Ota rosvot ”kivien” takaa ja aseta ne ristikkäin matkaajan päälle. Siirrä rosvot sitten pois alustalta, takaisin laatikkoon tai viereesi. Kun sanot ”puolikuolleena”, käännä matkaaja vatsalleen.

Kuljeta pappia hitaasti tietä pitkin. Älä pidä kiirettä.

Kun pappi saapuu haavoittuneen luo, siirrä hänet hitaasti tien toiseen laitaan ja matkalaisen ohi. Papin päästyä paikan ohi siirrä hänet keskelle ja eteenpäin kohti Jerikoa. Ota pappi pois alustalta.

Kuljeta leeviläistä hitaasti tietä pitkin.

Kun hän tulee haavoittuneen luo, siirrä hänet hitaasti tien toiseen laitaan ja matkalaisen ohi. Leeviläisen päästyä paikan ohi siirrä hänet keskelle ja eteenpäin kohti Jerikoa. Ota leeviläinen pois alustalta.

PERUSKERTOMUS

Tietä pitkin kulki myös eräs ihminen, joka ei asunut Jerusalemissa. Hän oli tullut Samarianimisestä paikasta. Samarialaiset eivät pitäneet jerusalemilaisista eivätkä Jerusalemin asukkaat pitäneet samarialaisista, koska he ajattelivat eri tavalla Jumalasta ja uskonnosta. Usein he auttoivat vain omaa väkeään.

Kun muukalainen tuli paikkaan, missä virui haavoittunut ihminen, jolta oli viety kaikki ja joka oli jätetty tien viereen puolikuolleenakaan, hän meni tämän luo. Muukalainen siveli lääketta matkalaisen haavoihin. Hän antoi haavoitetulle matkalaiselle viittansa. Sitten hän nosti tämän aasinsa selkään ja vei hänet majataloon.

Muukalainen jäi hänen luokseen koko yöksi. Aamulla hän antoi majatalon omistajalle rahaa, jotta tämä hoitaisi matkalaista kunnes tämä olisi terve.

Nyt minä mietin. Mistä kohdasta sinä pidit kaikkein eniten?

Missä kohdassa kertomusta sinä olisit halunnut olla?

Minkä kohdan kertomuksessa olisit halunnut muuttaa?

Mitä ajattelette, kuka oli tuon ryöstetyn ihmisen lähimmäinen?

LIITE 7: LAUPIAS SAMARIALAINEN –KERRONTA

Kuljeta samarialaista hitaasti pitkin tietä, kunnes hän tulee haavoittuneen matkalaisen kohdalle.

Siirrä samarialainen matkalaisen luo.

Auta samarialaista nostamaan matkalainen aasin selkään ja kuljeta heidät tietä eteenpäin lähelle Jerikoa.

Nosta katseesi kertomuksesta oppilaisiin päin. Näin rohkaiset heitä keskusteluun ja osoitat, että kertomusvaihe on ohi.

Esitä kysymykset yksi kerrallaan. Vahvista kaikkien kommentteja toistamalla ne hyväksyvästi. Muista, että kaikki vastaukset ovat yhtä hyviä. Joku saattaa vastata pitävänsä kohdasta, jossa rosvot hyökkäävät ja tämä voi hämmentää opettaja. Voi olla, että kohta oli oppilaasta jännittävä tai että hän haluaa toveriensa huomiota. On hyvin tärkeää, että opettaja ei osoita ilmeillään tai eleillään tai sanoillaan että vain tietyt vastaukset ovat sallittuja.

Kerronta

Mietitäänpäs tätä kertomusta vielä siltä kannalta, että miltä näistä ihmisistä mahtoi tuntua ja mitä he ajattelivat.

Ajatellaan ensin tätä ihmistä joka oli lähdössä matkalle. Mitä luulette, miltä hänestä mahtoi tuntua kun hän oli lähdössä matkalle?

Niin, jos hänestä tuntui (toista lapsen ehdotus), niin mitä hän silloin mahtoi ajatella?

Olisiko hänellä voinut olla jotain muita tunteita tässä tilanteessa?

Jos hänestä tuntui (toista lapsen ehdotus) tältä niin mitä hän mahtoi ajatella?

No sitten täällä oli tämä rosvo. Miltä hänestä mahtoi tuntua kun hän vaani täällä matkalaista?

Mitä hän mahtoi ajatella jos hänestä tuntui (toista oppilaan ehdotus)

Ohjaajan toiminta

Laita tunnekortit näkyville.

Ota esiin matkaaja ja aseta hänet tien alkuun.

Odota, että joku lapsista ehdottaa jotain. Jos kukaan ei sano mitään, voit helpottaa kysymällä esimerkiksi ”minkälaisia ajatuksia teillä voisi olla jos olette lähdössä matkalle?” Yleensä oppilaat mielellään kertovat ajatuksiaan.

Esitä kysymys yleisesti kaikille, ei ainoastaan ajatuksen esittäjälle.

Odota että joku vastaa. Jos kukaan ei sano mitään, voit itse ehdottaa jotain.

Oppilailta voi tulla hyvin erilaisia ajatuksia siitä, mitä henkilöt olisivat voineet ajatella ja tuntea. On tärkeää suhtautua hyväksyvästi kaikkiin ajatuksiin. Oppilaat vielä harjoittelevat muiden asemaan asettumista ja erilaiset ajatukset rikastuttavat ajattelua ja antavat viestin, että kaikenlainen pohdinta on sallittua. Yleensä oudoltakin tuntuvat ehdotukset osoittautuvat johdonmukaisiksi kun tunteet yhdistetään ajatuksiin.

Kun ajatukset on käyty läpi, jätä mies tielle makaamaan.

Ota esiin yksi rosvo ja aseta hänet kurkkimaan ”kiven” takaa.

Kuten edellä. Kun ajatukset ja tunteet on käyty läpi, laita rosvo pois.

TUNNETAITOTYÖSKENTELY

Ja sitten tuli tämä pappi ja kiersi matkalaisen.

Mitä hän mahtoi ajatella kun hän näki haavoitettun miehen ja kiersi hänet ja jatkoi matkaansa?

Jos hän ajatteli näin, miltä hänestä olisi voinut tuntua?

No vielä yksi. Samarialainen tuli paikalle. Mitä hän mahtoi ajatella ja miltä hänestä mahtoi tuntua?

Hyvä. Nyt kertomus on kerrottu ja laitamme sen takaisin laatikkoon ettei se joudu hukkaan. Laitetaan tänne nämä rosvot ja samarialainen ja pappi ja leeviläinen ja tämä haavoittunut mies. Tämä oli arvokas kertomus ja te kerroitte paljon arvokkaita ajatuksia. Kohdellaan tätä kertomusta hyvin niin siitä voi olla iloa vielä monelle muulle.

Jätän tämän laatikon auki. Jos joku teistä haluaa vielä tulla katsomaan näitä hahmoja tai leikkiä niillä niin se sopii. Muistakaa laittaa ne huolellisesti takaisin leikin jälkeen.

LIITE 7: LAUPIAS SAMARIALAINEN –KERRONTA

Ota pappi esiin.

Kuljeta pappi matkalaisen ohi.

Kun ajatukset ja tunteet on käyty läpi, laita pappi pois.

Anna samarialaisen katsella haavoittunutta.

Käykää läpi lasten ajatukset kuten edellä.

Laita kaikki hahmot yksitellen takaisin laatikkoon. Esineiden kunnioittava kohtelu välittää viestiä, että kertomus on arvokas.

Tämän voi sanoa, jos oppilailla on esimerkiksi mahdollisuus jäädä välitunnilla katselemaan esineitä ja leikkimään niillä.

LÄHTEET:

- Berryman, J.W. (2013) *Godly Play Suuri leikki Ohjaajan opas. Jeesus ja kirkko*. Helsinki: Lasten Keskus
- Berryman, J.W. (2004) *Suuri leikki. Käsikirja Godly play –menetelmään*. Helsinki: Lasten Keskus.
- Berryman, J.W. (2004) *Suuri Leikki ohjaajan opas. Uuden Testamentin kertomuksia ja vertauksia adventista alkaen*. Helsinki: Lasten Keskus.

LISÄLUKEMISTA:

- Berryman, J.W. (2005) *Suuri leikki ohjaajan opas. Uuden testamentin kertomuksia pääsiäisestä alkaen*. Helsinki: Lasten Keskus.
- Berryman, J.W. (2005) *Suuri Leikki ohjaajan opas. Vanhan testamentin kertomuksia*. Helsinki: Lasten Keskus
- Nevalainen, S. ja Luodeslampi, J. (2007) *Godly Play*. Teoksessa Luodeslampi, J. ja Nevalainen, S. (toim.) *Opetan uskontoa alakoulussa*. Helsinki: Lasten Keskus.
- Haapala, J. (2007) *Godly Play –kokemuksia alakoulusta*. Teoksessa Luodeslampi, J. ja Nevalainen, S. (toim.) *Opetan uskontoa alakoulussa*. Helsinki: Lasten Keskus.